

SMJER NICE

ZA UNAPRJEĐENJE
SURADNJE ORGANIZACIJA
CIVILNOG DRUŠTVA I
JEDINICA LOKALNE I
REGIONALNE SAMOUPRAVE
S NAGLASKOM NA
NEFORMALNE OBRAZOVNE
PROGRAME

SMJER NICE

ZA UNAPRJEĐENJE
SURADNJE ORGANIZACIJA
CIVILNOG DRUŠTVA I
JEDINICA LOKALNE I
REGIONALNE SAMOUPRAVE
S NAGLASKOM NA
NEFORMALNE OBRAZOVNE
PROGRAME

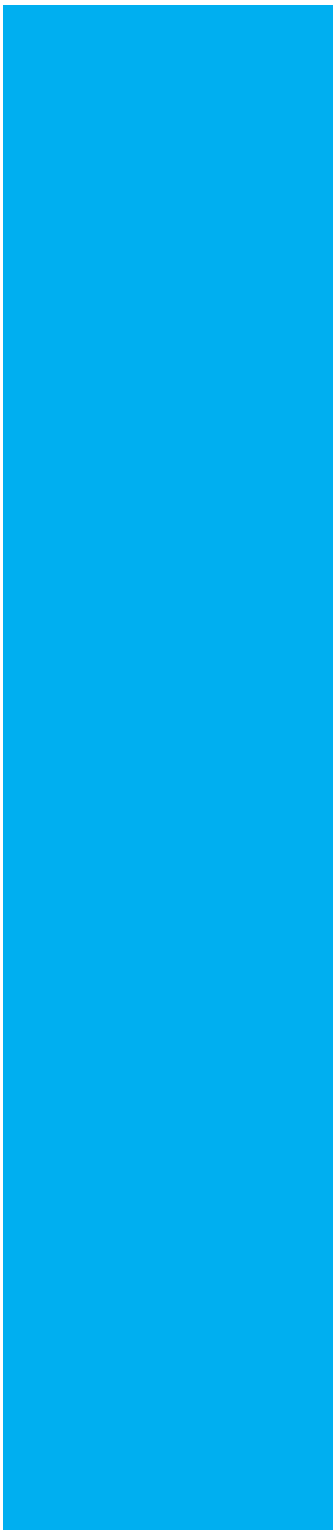
Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Projekt SKOCKANO – standard kvalitete organizacija civilnog društva konstruktivno angažiranih u neformalnom obrazovanju je podržan je kroz Fond za aktivno građanstvo s 199.000 € financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Objavlivanje ove publikacije omogućeno je financijskom podrškom Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Kuće ljudskih prava Zagreb i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

Neformalno obrazovanje koje pružaju organizacije civilnog društva važna je karika u povećanju građanskih kompetencija, prevencije diskriminatorskih i rizičnih ponašanja te poboljšanju kvalitete života građana i razvoja zajednica. Prepoznajući ulogu koju ima neformalno obrazovanje, bilo je potrebno uspostaviti sustav kojim će se omogućiti kvalitetniju podršku organizacijama civilnog društva u provedbi neformalnog obrazovanja te pojačati prepoznatljivost organizacija civilnog društva i neformalnih obrazovnih programa kod relevantnih dionika.

Projektom SKOCKANO želi se povećati utjecaj organizacija civilnog društva u području neformalnog obrazovanja kroz uspostavu održivog sustava osiguravanja kvalitete neformalnog obrazovanja, jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za provedbu neformalnog obrazovanja i primjenu sustava kvalitete, produbljivanje sektorske i međusektorske suradnje te jačanja vidljivosti sektora. Kroz promociju i jačanje međusektorske suradnje te sinergijsko djelovanje unutar sektora, želimo utjecati i na prepoznatljivost neformalnog obrazovanja koje provode organizacije civilnog društva, te na učinkovitost financiranja i vrednovanja organizacija kako bi se osigurala održivost sektora.

Jačanjem kapaciteta organizacija civilnog društva za kvalitetnu provedbu neformalnog obrazovanja osigurat će se podrška edukaciji za građanska i ljudska prava, radu i širenju rada organizacija civilnog društva s građanima i lokalnim zajednicama, jačanju i širenju utjecaja organizacija civilnog društva u uključivanju i informiranju građana te javnog sektora.

Važan dio svake lokalne zajednice čine jedinice lokalne i regionalne samouprave (dalje u tekstu: JRLS) s kojima organizacije civilnog društva (dalje u tekstu: udruge) često surađuju u svim područjima rada, pa tako i u području neformalnog obrazovanja. Bilo je bitno odrediti kako JRLS-i i udruge surađuju te ispitati izazove i mogućnosti poboljšanja suradnje. Cilj ovih smjernica je doprinijeti produbljivanju sektorske i međusektorske suradnje udruga i JRLS-a u području provođenja neformalnog obrazovanja koje provode udruge.

Smjernice su nastale kao rezultat istraživanja koje je za cilj imalo identificirati glavne jakosti i slabosti udruga u lokalnom djelovanju i provođenju programa neformalnog obrazovanja, te dodatno istražiti glavne jakosti i slabosti suradnje udruga i JRLS-a. Uz to, istraživanjem se ispitalo potrebe i prioritete za jačanje suradnje i poboljšanje međusobnog razumijevanja. Istraživanje je provedeno putem konzultacija s 25 udruga i 10 intervjua s JRLS-ima. Konzultacije s udrugama provedene su metodom fokus grupa, a s JRLS-ima metodom polustrukturiranih intervjua ili kao iznimka, pismenim odgovorom na pitanja predviđena za intervju. Iz istraživanja je nastao dokument *Analiza jakosti, izazova i problema u suradnji JRLS-a i udruga*, a koji služi kao podloga udrugama za razumijevanje izazova i mogućnosti suradnje u području neformalnog obrazovanja. Naglasak istraživanja i dokumenta analize je na neformalnim obrazovnim programima koje provode udruge te se tražio odgovor na pitanje kako JRLS-i i udruge surađuju u tom području, jesu li te aktivnosti prepoznate, u kakvom su odnosu JRLS-i i udruge u suradnji na ovim programima i projektima, te prepoznaju li izazove, ali i prilike za poboljšanje suradnje. Dokument analize služi kao temelj za izradu smjernica za (bolju) suradnju udruga i JRLS-a, a namjena ovog istraživanja, smjernica i analize je da doprinesu razumijevanju dionika te da identificiraju točke razumijevanja i razilaženja u suradnji JRLS-a i udruga.

Rezultati istraživanja jakosti, izazova i problema u suradnji JRLS-a i udruga prvenstveno su pokazali da **postoji**

visoka razina međusobnog prepoznavanja rada i prepoznavanja važnosti međusobne suradnje između udruga i JRLS-a. Međutim, i dalje nedostaje dublje poznavanje djelokruga i načina rada udruga, kao i njihove uloge u zajednici, a što bi zasigurno podiglo i razinu međusobnog razumijevanja potreba i mogućnosti. Ali, komunikacijski kanali su načelno i u velikoj većini slučajeva uspostavljeni - udruge znaju na što mogu računati od svog JRLS-a, a JRLS-a imaju svoja koliko-toliko jasna očekivanja od udruga. Nužno je istaknuti da odnosi JRLS-a s lokalnim udrugama variraju od zajednice do zajednice i da je svaki specifičan i drugačiji, jer na nj utječe mnoštvo različitih čimbenika. Odnosno, neke je teže nemoguće generalizirati, upravo zbog različitosti zajednica, razvijenosti regija, veličini JRLS-a i razvijenosti udruga u različitim regijama.

Jedan od ključnih nalaza je taj da su **neformalni obrazovni programi koje provode udruge prepoznati kao važni u zajednici. I JRLS-i i udruge prepoznaju ih kao nužan alat u razvoju i izgradnji bolje zajednice.** To je moment koji je potrebno naglasiti te, ako je već u ostalim segmentima teže, suradnički odnos udruga s JRLS-ima graditi upravo na tome. JRLS-i i javnost općenito lakše prepoznaju udruge koje direktno rade s korisnicima, a u području neformalnih obrazovnih programa najčešće prepoznaju rad udruga s ranjivim društvenim skupinama. Ono što JRLS-i prepoznaju kao ključno jest otvorenost udruga za nove teme, inicijative i njihovu brzu prilagodljivost potrebama zajednice.

Također, iz provedenih intervjua pokazuje se da JRLS-i **kao svoju glavnu ulogu prema udrugama prepoznaju financijsku podršku**, i kad istu ispunjavaju, to vrlo jasno komuniciraju. Predstavnici JRLS-a koji su sudjelovali u ovom istraživanju ističu da JRLS-i s udrugama uglavnom surađuju putem svojih upravnih odjela na način da ih (su)financiraju putem javnih natječaja, a prema javnim potrebama ili interesima JRLS-a. Zaposleni u JRLS-ima ističu i da su oni upravo tu kako bi udrugama pružili okvir djelovanja, promovirali ih, podržavali resursima koji im nedostaju (poput prostora) te kako bi u partnerstvu provodili projekte od interesa JRLS-ima.

Ono što je pak primijećeno kao ključni nedostatak u suradnji udruga i JRLS-a jest **nedostatak participacije** u planiranju i provođenju politika na lokalnoj razini, kao i u području razvoja udruga i donošenju odluka vezano uz prioritete financiranja rada udruga. Zbog toga udruge često ne percipiraju odnos s JRLS-ima kao u potpunosti partnerski, a napredak suradnje vide upravo u razvijanju kvalitetnijih suradničkih odnosa, gdje je odnos između JRLS-a i udruga partnerski u smislu strateškog planiranja i implementacije politika na lokalnoj razini, a ne odnos koji je samo odnos korisnik proračuna – donator. Jedna od posljedica ove situacije nesudjelovanja udruga u procesima planiranja može biti da se podrška udrugama u provođenju aktivnosti ne bazira na potrebama, što dovodi do disbalansa između stvarnih potreba zajednice i onoga što se potiče da udruge provode. Taj disbalans šteti i razvoju udruga i razvoju zajednice, **pa je participacija u donošenju odluka i planova na lokalnoj razini ključna za dobru i dugoročnu suradnju udruga i JRLS-a**, kako u svim područjima, tako i u području neformalnog obrazovanja. **Stoga je za poboljšanje suradnje ključno transparentno i pravovremeno uključivanje udruga u procese planiranja i donošenja politika u područjima u kojima udruge djeluju.** Vezano uz neformalno obrazovanje, sudjelovanje udruga u planiranju omogućilo bi bolju sinergiju u provođenju neformalnih obrazovnih programa temeljenih na potrebama zajednice, te usmjeravanju udruga u razvijanju kompetencija, projekata i programa prema strategijama i politikama JRLS-a vezanim uz obrazovanje i razvoj zajednice.

Nedostatno financiranje odnosno ograničena financijska sredstva svakako su prepreka kvalitetnom razvoju udruga, kao i programa neformalnog obrazovanja koje provode udruge. Sredstva JRLS-a su naravno ograničena, međutim ono što se može unaprijediti bez značajnog povećanja troškova su **procesu dodjele financijskih sredstava i procesi planiranja prioriteta temeljenih na potrebama lokalne zajednice**, a koji su opet povezani sa suradnjom između JRLS-a i udruga u planiranju i provođenju politika na lokalnoj razini. **Financiranje udruga od strane JRLS-a, iako se uglavnom radi o ograničenim i uglavnom**

malim projektima, može biti značajan pokretač razvoja udruga i zajednice, kao i neformalnih obrazovnih programa koji provode udruge, ako je usmjereno na financiranje potreba i nije administrativno opterećujuće za udruge. Proces dodjele sredstava za financiranje udruga svakako treba biti transparentan i pravovremen, a ako je moguće, za programe udruga koji nisu jednokratne aktivnosti bi trebalo osigurati programsko, a ne projektno financiranje. Evaluacija projekata i programa trebala bi se temeljiti i na kvaliteti provedbe, a administrativno opterećenje mora biti razmjerno veličini projekta ili programa.

Vežano uz nedostatno financiranje, i udruge i JRLS-i su isticali krizne situacije u kojima je proračun za aktivnosti udruga smanjen - primjerice tijekom korone ili potresa. Iako je razumljivo da se sredstva smanjuju kada se smanjuje prihod u proračunu, ipak treba uzeti u obzir da se često upravo u kriznim situacijama rad udruga povećava i postaje još važniji, a svakako je važno da se, jednom kada je krizno stanje završeno, suradnja i obim financiranja vrati na vrijeme prije krize, ako ne i unaprijedi.

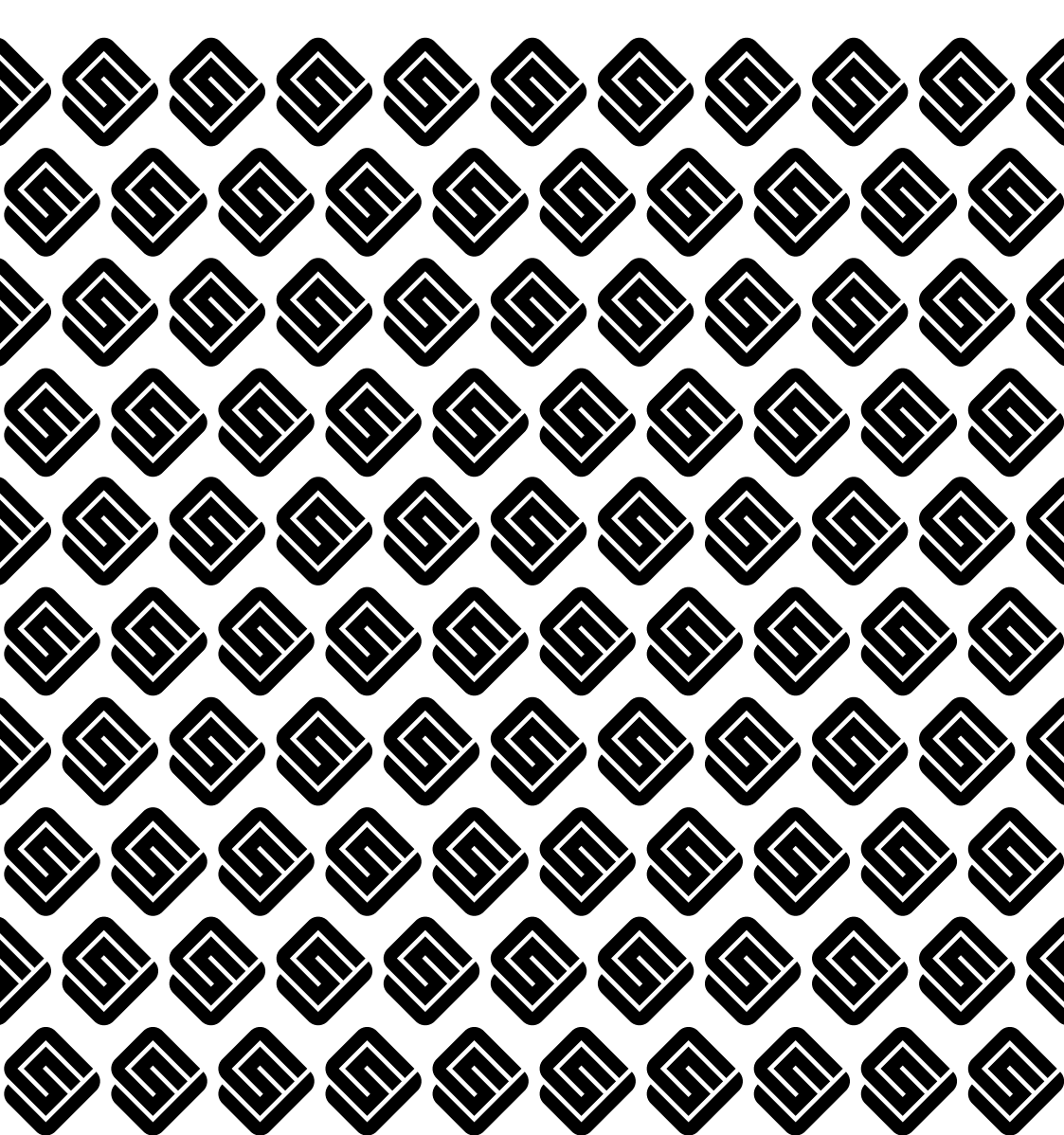
Ono što udruge često ističu kao prepreku suradnje s JRLS-ima vežano i uz neformalne obrazovne programe koje provode, ali i ostale projekte i programe, jest da se često ne prepoznaje i ne vrednuje učinak i kvaliteta same provedbe, već se, primjerice u natječajima za financiranje, pozornost obraća samo na zadovoljavanje formalnih, administrativnih uvjeta. Stoga je potrebno unaprijediti procese evaluacije projekta i programa udruga kako bi se fokus zadržao na kvaliteti provedbe programa ili projekata, a ne na administrativnom ispunjavanju forme. Evaluacija ne bi trebala biti temeljena samo na vrednovanju zadovoljavanja projektnih aktivnosti, nego stvarnom razumijevanju učinka koje udruge imaju na zajednicu kada provode projekte i programe.

Podrška JRLS-ima u provođenju neformalnih obrazovnih programa naravno ne mora biti samo financijska – JRLS-i mogu imati značajnu ulogu u promociji rada udruga i promociji neformalnih obrazovnih programa

koje udruge provode. Tako udruge kao važnu ulogu JRLS-a ističu upoznavanje šire javnosti s djelokrugom rada udruga i uvjetima u kojima se taj rad odvija, kao i podršku u smislu partnerstva s JRLS-ovima na projektima i programima, ali i podrške u smislu sponzorstva ili diseminacije informacija o projektima, aktivnostima ili programima udruga. JRLS-i također ističu potrebu da udruge više promoviraju svoj rad u zajednici, te u tom području vide prostor za bolju suradnju s udrugama, pogotovo vezano uz neformalne obrazovne programe koje udruge provode s obzirom na to da ti programi i projekti podrazumijevaju direktan rad s korisnicima, te često pružaju jasno i direktno vidljive i mjerljive rezultate u smislu unaprjeđivanja znanja, vještina i stavova sudionika obrazovnih programa.

Iako se ovim smjernicama ne mogu unaprijediti svi aspekti i prepreke vezane za uspješnost suradnje JRLS-a i udruga, one ipak mogu ponuditi određeno razumijevanje za međusobne potrebe i probleme, a time ponuditi i neke od načina rješavanja izazova suradnje.

Nadamo se ovim preporukama povećati broj primjera dobrih praksi zajedničke suradnje, potaknuti udruge i JRLS-e na poboljšanje i podizanje kvalitete suradnje, potaknuti na prepoznavanje i priznavanje uloge neformalnog obrazovanja koje provode udruge, kao i važne uloge JRLS-a za razvoj i promociju tih programa i rada udruga.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Projekt SKOCKANO – standard kvalitete organizacija civilnog društva konstruktivno angažiranih u neformalnom obrazovanju je podržan je kroz Fond za aktivno građanstvo s 199.000 € financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

